

ΕΝΑ

Το παιδί είναι νεκρό. Δεν υπάρχει τίποτε άλλο για να μάθεις. Ακούω ότι στον Νότο υπάρχει μια βασίλισσα που σκοτώνει όποιον της φέρνει κακά μαντάτα. Άραγε λοιπόν, όταν θα αναγγείλω τον θάνατο του αγοριού, θα είναι σαν να υπογράψω τη θανατική μου καταδίκη; Η αλήθεια τρώει τα ψέματα όπως ο κροκόδειλος τρώει το φεγγάρι, ωστόσο η σημερινή μου μαρτυρία θα είναι ίδια και αύριο. Όχι, δεν το σκότωσα εγώ. Αν και ήθελα να πεθάνει. Το λαχταρούσα, όπως λαχταράει ένας λαίμαργος το κατσικίσιο κρέας. Αχ, πόσο θα ήθελα να πάρω ένα τόξο και να του τρυπήσω τη μαύρη του καρδιά, να δω το μαύρο αίμα να πετάγεται, να παρακολουθώ τα μάτια του όταν θα πάψουν να ανοιγοκλείνουν, όταν θα κοιτάζουν αλλά δεν θα βλέπουν πια, και να ακούσω τη φωνή του να βραχνιάζει και το στήθος του να αγκομαχά, βγάζοντας έναν επιθανάτιο ρόγχο που να λέει, Δες, το άθλιο πνεύμα μου αφήνει αυτό το αθλιότατο σώμα, να χαμογελάσω μ' αυτά τα νέα και να χορέψω για μια τέτοια απώλεια. Ναι, ξεχειλίζω από έπαρση στη σκέψη, αλλά, όχι, δεν το σκότωσα εγώ.

Το στόμα δεν πρέπει να λέει όλα όσα βλέπουν τα μάτια.

Το κελί αυτό είναι μεγαλύτερο από το προηγούμενο. Μυρίζω το ξεραμένο αίμα των εκτελεσμένων, ακούω τα φαντάσματά τους να ουρλιάζουν ακόμα. Το ψωμί σου είναι γεμάτο μαμούνια και το νερό σου έχει μέσα το κάτουρο δώδεκα φρουρών και της κατσίκας που γαμούν για πλάκα. Να σου πω μια ιστορία;

Είμαι ένας άνθρωπος που κάποιοι έχουν αποκαλέσει λύκο. Το παιδί είναι νεκρό. Ξέρω ότι η γριά σου φέρνει διαφορετικές ειδήσεις. Εσύ αποκάλεσέ τον δολοφόνο, λέει. Το μόνο που με στενοχωρεί είναι ότι δεν σκότωσα εκείνην. Ο κοκκινομάλλης είπε ότι το κεφάλι του παιδιού ήταν γεμάτο διαβόλους αν πιστεύεις στους διαβόλους. Εγώ πιστεύω ότι κάποιος ήθελε να πάρει το αίμα του πίσω. Εσύ μοιάζεις σαν να μην έχεις χύσει ποτέ σου αίμα. Κι όμως, το αίμα κολλάει

στα δάχτυλά σου. Από ένα αγόρι στο οποίο έκανες περιτομή, από ένα κορίτσι που ήταν πολύ μικροκαμωμένο για τον μεγάλο σου... Κοίτα πώς σε συναρπάζει αυτό. Κοίτα πώς κάνεις.

Θα σου πω μια ιστορία.

Ξεκινάει με έναν πάνθηρα.

Και μια μάγισσα.

Μεγάλε Ανακριτή.

Φετιχιστή ιερέα*.

Όχι, δεν θα φωνάξεις τους φύλακες.

Μπορεί το στόμα μου να πει περισσότερα απ' όσα πρέπει πριν μου το κλείσουν με τα ρόπαλά τους.

Κοίταξε καλά τον εαυτό σου. Ένας άντρας με διακόσιες αγελάδες, στον οποίο αρέσει το δέρμα των αγοριών και το γουργούρισμα των κοριτσιών που δεν θα 'πρεπε να 'ναι γυναίκες κανενός. Γιατί αυτό ψάχνεις, έτσι δεν είναι; Ένα σκοτεινό πραγματάκι που δεν το βρίσκεις ούτε σε τριάντα σακιά χρυσάφι, ούτε σε διακόσιες αγελάδες ή σε διακόσιες συζύγους. Κάτι που έχεις χάσει — ή μάλλον σου το πήρανε. Τη λάμψη αυτήν τη βλέπεις και τη θέλεις — όχι τη λάμψη του ήλιου ή του Θεού των κεραυνών στον νυχτερινό ουρανό, αλλά μια λάμψη αψεγάδιαστη, τη λάμψη ενός αγοριού που δεν έχει γνωρίσει γυναίκα, τη λάμψη ενός κοριτσιού που αγόρασες για να το παντρευτείς όχι επειδή έχεις ανάγκη από σύζυγο γιατί έχεις διακόσιες αγελάδες, αλλά επειδή θέλεις μια σύζυγο για να την ξεσκίζεις, γιατί ψάχνεις μέσα σε τρύπες, μαύρες τρύπες, υγρές τρύπες, άγουρες τρύπες, για την ίδια λάμψη που ψάχνουν και οι βρικόλακες, και θα την αποκτήσεις, θα τη στολίσεις για την τελετουργία, περιτομή για τα αγόρια και συνουσία για τα κορίτσια, και όταν εκείνα χύσουν αίμα, σάλιο, σπέρμα και κάτουρο, τα αφήνεις όλα πάνω στο δέρμα σου, πας στο δέντρο ιρόκο και χρησιμοποιείς όποια τρύπα βρεις. Το παιδί είναι νεκρό, όπως και όλοι.

Περπατούσα για μέρες ανάμεσα σε σμήνη από μύγες στον Αιματοβαμμένο Βάλτο, πάνω σε κοφτερές πέτρες σε αλίπεδα, όλη μέρα κι όλη νύχτα. Έφτασα πολύ νότια, μέχρι το Ομορόρο, που ούτε το ήξερα ούτε μ' ένοιαζε. Με φυλάκισαν για επαιτεία, με πέρασαν για κλέφτη, με βασάνισαν σαν προδότη και, όταν

* Φετιχιστής ιερέας είναι ο μεσολαβητής ανάμεσα στα πνεύματα και τους ζωντανούς και συναντάται σε χώρες της Δυτ. Αφρικής. Συνήθως ζει και ασκεί τη λατρεία του σε κλειστούς χώρους που αποκαλούνται ιερά. Πιστεύεται ότι βοηθά τους ανθρώπους σε όσα ζητήματα τους απασχολούν.

έφτασαν στο βασίλειό σου τα νέα για τον θάνατο του παιδιού, με συνέλαβαν για φόνο. Το ξέρεις ότι ήμουν σε ένα κελί με πέντε άντρες; Πριν από τέσσερα βράδια. Το μαντίλι στον λαιμό μου ανήκει στον μοναδικό που βγήκε από εκεί μέσα όρθιος και μπορεί κάποια μέρα να ανακτήσει την όρασή του από το δεξί του μάτι.

Οι άλλοι τέσσερις... Κατάγραψέ τα όπως σου τα είπα.

Οι γέροι λένε ότι η νύχτα είναι άμυαλη. Δεν σε κρίνει, αλλά δεν σε προειδοποιεί κιόλας για ό,τι έρχεται. Ο πρώτος ήρθε για να μου πάρει το κρεβάτι. Ξύπνησα γρυλίζοντας με κομμένη την ανάσα και είδα έναν άντρα να μου σφίγγει το λαρύγγι. Ήταν πιο κοντός από τους Όγκο, αλλά πιο ψηλός από άλογο. Βρομούσε λες κι είχε σφάξει κατσίκια. Με άρπαξε από τον λαιμό και με σήκωσε στον αέρα, ενώ οι υπόλοιποι σώπαιναν. Προσπάθησα να ξεφύγω από τη λαβή του, αλλά στα δάχτυλά του είχε μπει ο διάβολος. Όταν τον κλότσησα στον θώρακα, ήταν σαν να κλοτσούσα πέτρα. Με κράτησε ψηλά λες και θαύμαζε κάποιο πολύτιμο πετράδι. Του έριξα μια γονατιά στο σαγόνι με τόση δύναμη, που δάγκωσε τη γλώσσα του και την έκοψε. Με άφησε κάτω κι εγώ όρμησα για τα αρχίδια του σαν ταύρος. Έπεσε κάτω, του άρπαξα το μαχαίρι, που ήταν καλά ακονισμένο, και του έκοψα το λαρύγγι. Ο δεύτερος με άρπαξε από τα μπράτσα, αλλά ήμουν γυμνός και του ξεγλίστρησα. Του 'χωσα το μαχαίρι — το δικό μου μαχαίρι — στα πλευρά και άκουσα την καρδιά του να σκάει. Ο τρίτος άντρας χόρευε με τα πέλματα και τις γροθιές του σαν νυχτερίδα, βούιζε σαν κουνούπι. Τότε εγώ έσφιξα την παλάμη μου και τέντωσα δύο δάχτυλα, σαν αφτιά λαγού. Του τα 'μπηξα στο αριστερό μάτι και του το 'βγαλα. Ούρλιαζε. Βλέποντάς τον να ωρύεται και να ψάχνει το μάτι του στο πάτωμα, ξέχασα τους άλλους δύο. Ο χοντρός πίσω μου πήγε να με χτυπήσει, εγώ έσκυψα, εκείνος σκόνταψε, έπεσε, εγώ άρπαξα την πέτρα που είχα για μαξιλάρι και του την κοπάνησα στο κεφάλι ώσπου το πρόσωπό του μύρισε κρεατίλα.

Ο τελευταίος ήταν ένα αγόρι. Έβαλε τα κλάματα. Ήταν πολύ ταραγμένος για να με ικετέψει να του χαρίσω τη ζωή. Του είπα στην επόμενη ζωή να γίνει άντρας, γιατί σ' αυτήν ήταν κάτι χειρότερο από σκουλήκι, και ύστερα του 'χωσα το μαχαίρι στον λαιμό. Το αίμα του χύθηκε κάτω πριν λυγίσουν τα γόνατά του. Άφησα τον μισότυφλο να ζήσει, γιατί έχουμε ανάγκη από ιστορίες για να ζήσουμε, έτσι δεν είναι, παπά μου; ή ανακριτή — δεν ξέρω πώς να σε πω.

Αυτοί οι άντρες δεν ήταν δικοί σου. Ωραία. Τότε δεν χρειάζεται να τραγουδήσεις το τραγούδι του θανάτου στις χήρες τους.

Εσύ έχεις έρθει για ν' ακούσεις μια ιστορία κι εγώ έχω όρεξη να μιλήσω, οπότε οι θεοί έχουν χαμογελάσει και στους δυο μας.

Στην Πορφυρή Πόλη ζούσε ένας έμπορος που είπε ότι είχε χάσει τη γυναίκα του. Όταν εξαφανίστηκε, φορούσε πέντε χρυσά δαχτυλίδια, δώδεκα ζευγάρια σκουλαρίκια, είκοσι δύο βραχιόλια στα χέρια και δεκαεννιά κρίκους στους αστραγάλους. Λένε ότι μπορείς να ξετρυπώσεις με την όσφρηση κάποιον που θα προτιμούσε να μην είχε βρεθεί, μου είπε. Κόντευα τα είκοσι και είχε περάσει πολύς καιρός από τότε που ο πατέρας μου με είχε διώξει από το σπίτι του. Ο άνθρωπος νόμιζε ότι ήμουν κάτι σαν κυνηγόσκυλο, όμως εγώ του είπα: ναι, λένε ότι έχω καλή όσφρηση. Μου πέταξε το εσώρουχο της γυναίκας του. Η μυρωδιά της ήταν τόσο ανεπαίσθητη, που είχε σχεδόν σβήσει. Ίσως εκείνη να ήξερε ότι μια μέρα θα την κυνηγούσαν, γιατί είχε κι από μια καλύβα σε τρία χωριά και κανείς δεν ήξερε σε ποια από τις τρεις έμενε. Στο καθένα από τα τρία σπίτια υπήρχε μια κοπέλα που ήταν ολόγεια μ' εκείνην και μάλιστα απαντούσε όταν τη φώναζαν με τ' όνομά της. Η κοπέλα στο τρίτο σπίτι με κάλεσε να μπω μέσα και μου έκανε νόημα να καθίσω σ' ένα σκαμνί. Με ρώτησε αν διψούσα και, πριν προλάβω να πω ναι, άπλωσε το χέρι της να πιάσει μια κανάτα με μπίρα από μασούκου. Να σου θυμίσω ότι η όρασή μου είναι φυσιολογική, αλλά λένε ότι έχω καλή όσφρηση. Έτσι λοιπόν, όταν μου έδωσε ένα κύπελλο με μπίρα, είχα ήδη μυρίσει το δηλητήριο που είχε βάλει μέσα, ένα γυναικείο δηλητήριο που λέγεται σάλιο κόμπρας, το οποίο γίνεται άγευστο όταν το ανακατέψεις με νερό. Μου έδωσε το κύπελλο, εγώ το πήρα, της άρπαξα το χέρι και της το 'στριψα πίσω από την πλάτη. Έφερα το κύπελλο στα χείλη της και της άνοιξα το στόμα. Τα δάκρυά της άρχισαν να τρέχουν κι εγώ απομάκρυνα το κύπελλο.

Με πήγε στην κυρά της, που έμενε σε μια καλύβα δίπλα στο ποτάμι. Ο άντρας μου με χτυπούσε τόσο πολύ, που μου έπεσε το παιδί, είπε η κυρά. Έχω πέντε χρυσά δαχτυλίδια, δώδεκα ζευγάρια σκουλαρίκια, είκοσι δύο βραχιόλια στα χέρια και δεκαεννιά κρίκους στους αστραγάλους· θα σου τα χαρίσω μαζί με μια νύχτα στο κρεβάτι μου. Πήρα τέσσερις κρίκους και την πήγα πίσω στον άντρα της, επειδή ήθελα τα λεφτά του πιο πολύ από τα κοσμήματά της. Και μετά της είπα να βάλει τη γυναίκα στην τρίτη καλύβα να του φτιάξει μπίρα από μασούκου.

Η δεύτερη ιστορία.

Ένα βράδυ ο πατέρας μου γύρισε σπίτι με τη μυρωδιά της γυναίκας ενός ψαρά πάνω του, όπως και με τη μυρωδιά από το ξύλο μιας τάβλας για μπάουο*. Και

* μπάουο: παιχνίδι πολύ δημοφιλές στους ανατολικο-αφρικανικούς λαούς, κυρίως στους Σουαχίλι της Τανζανίας και της Κένυας. Παίζεται σ' ένα ξύλινο πινάκιο ή τάβλα με 32 εσοχές ή «τρύπες». Οι δάσκαλοι του μπάουο χαίρουν μεγάλου σεβασμού.

από το αίμα ενός άντρα που δεν ήταν ο πατέρας μου. Έπαιξε μια παρτίδα με έναν μπίνγκα, έναν δάσκαλο στο μπάουο, και έχασε. Ο μπίνγκα τού ζήτησε τα κέρδη του και ο πατέρας μου άρπαξε την τάβλα του μπάουο και του την έσπασε πάνω στο κούτελο. Είπε ότι είχε πάει σ' ένα πανδοχείο πολύ μακριά για να πιει, να χαϊδολογήσει γυναίκες και να παίξει μπάουο. Ο πατέρας μου τον έδειρε μέχρι που σταμάτησε να κουνιέται, και μετά έφυγε από το καπηλειό. Όμως δεν βρομούσε ιδρωτίλα, ούτε είχε πολλή σκόνη πάνω του, ούτε μύριζε μπίρα η ανάσα του, τίποτα. Δεν είχε πάει σε καπηλειό, αλλά στο λημέρι ενός οπιομανούς μοναχού.

Μπήκε στο σπίτι, λοιπόν, ο πατέρας μου και με φώναξε να πάω από τον αχυρώνα όπου έμενα, καθώς με είχε διώξει πλέον από το σπίτι.

«Έλα, γιε μου, κάτσε να παίξουμε μπάουο», μου είπε.

Η τάβλα ήταν στο πάτωμα, αλλά έλειπαν πολλά μπαλάκια. Πάρα πολλά για να παίξεις μια καλή παρτίδα. Όμως ο πατέρας μου δεν ήθελε να παίξει, ήθελε να νικήσει.

Ξέρεις πώς παίζεται το μπάουο, παπά; Αν όχι, θα πρέπει να σου το εξηγήσω. Η τάβλα έχει τέσσερις στήλες από οκτώ τρύπες και ο κάθε παίκτης παίρνει από δύο στήλες. Κάθε παίκτης έχει τριάντα δύο σπόρους, αλλά εμείς είχαμε λιγότερους, δεν θυμάμαι πόσους. Ο κάθε παίκτης βάζει έξι σπόρους στην τρύπα νιούμπα, αλλά ο πατέρας μου έβαλε οκτώ. Θα του έλεγα, Πατέρα, παίζεις όπως παίζουν στον Νότο; Με οκτώ αντί για έξι; Όμως ο πατέρας μου δεν μιλάει ποτέ σε όσους μπορεί να δείρει, κι εμένα με είχε δείρει για πολύ πιο ασήμαντες αφορμές. Κάθε φορά που έβαζα έναν σπόρο, μου έλεγε, «Αιχμαλωτίστηκε», και μου 'παιρνε τους σπόρους. Όμως λαχταρούσε να πιει κάτι και ζήτησε κρασί από φοινικόδεντρο. Η μητέρα μου του 'φερε νερό, αυτός την έπιασε από τα μαλλιά, της έριξε δυο χαστούκια και της είπε, Μέχρι αύριο το ξημέρωμα, το δέρμα σου θα έχει ξεχάσει αυτά τα σημάδια. Η μητέρα μου δεν ήθελε να του δώσει την ικανοποίηση να τη δει να κλαίει, οπότε έφυγε και ξαναγύρισε φέρνοντας κρασί. Το μύρισα για να δω αν είχε δηλητήριο και να 'χε, δεν θα έλεγα τίποτα. Όμως, ενόσω εκείνος έδερνε τη μητέρα μου επειδή τάχα έκανε μάγια για να επιβραδύνει το γήρας της ή για να επισπεύσει το δικό του, εγώ κέρδισα την παρτίδα. Έσπειρα τους σπόρους μου, δύο σε κάθε τρύπα μέχρι την άκρη της τάβλας, και αιχμαλώτισα τους δικούς του σπόρους. Ο πατέρας μου δεν χάρηκε καθόλου.

«Πήγες το παιχνίδι στο επίπεδο μτάτζι», είπε.

«Όχι, μόλις αρχίσαμε», είπα εγώ.

«Πώς τολμάς να αυθαδιάζεις; Να με αποκαλείς πατέρα όταν μου μιλάς», είπε.

Δεν είπα τίποτα και τον μπλόκαρα στο παιχνίδι.

Δεν του είχαν απομείνει άλλοι σπόροι στην εσωτερική στήλη του, οπότε δεν είχε άλλες κινήσεις.

«Έκανες ζαβολιά», είπε. «Έχεις πάνω από τριάντα δύο σπόρους στην τάβλα». Εγώ του είπα:

«Ή τυφλώθηκες από το κρασί ή δεν ξέρεις να μετράς. Εσύ έσπειρες τους σπόρους σου κι εγώ τους αιχμαλώτισα. Έσπειρα σπόρους σε όλη τη στήλη μου κι έφτιαξα ένα τείχος, αλλά εσύ δεν έχεις άλλους σπόρους για να το γκρεμίσεις».

Μου 'ριξε μια μπουνιά στο στόμα πριν προλάβω να πω δεύτερη κουβέντα. Έπεσα από το σκαμνί κι αυτός άρπαξε την τάβλα του μπάουο για να με χτυπήσει όπως είχε χτυπήσει και τον μπίνγκα. Όμως ο πατέρας μου ήταν μεθυσμένος και αργός, κι εγώ είχα δει τους δεξιότεχνες Νγκόλο να εξασκούνται στην τέχνη του πολέμου δίπλα στο ποτάμι. Σήκωσε ψηλά την τάβλα και οι σπόροι πετάχτηκαν στον αέρα. Έκανα τρεις ανάποδες τούμπες όπως τους είχα δει να κάνουν και κουλουριάστηκα γονατιστός, σαν τσίτα που παραμονεύει. Εκείνος κοίταξε ολόγυρα για να με δει λες κι είχα εξαφανιστεί.

«Εμφανίσου, δειλέ. Είσαι δειλός σαν τη μάνα σου», είπε. «Γι' αυτό χαίρομαι να την ξεφτιλίζω. Πρώτα θα δείρω εσένα, μετά θα δείρω αυτήν επειδή σε ανάθρεψε και μετά θα της αφήσω ένα σημάδι για να θυμάστε και οι δυο σας ότι ανάθρεψε ένα αγόρι που θα γίνει γκόμενα των αντρών», είπε.

Η οργή είναι σαν ένα σύννεφο που μου αδειάζει το μυαλό και μου μαυρίζει την καρδιά. Πηδούσα και τίναζα τα πόδια μου στον αέρα, κάθε φορά όλο και ψηλότερα.

«Τώρα χοροπηδάει σαν ζώο», είπε.

Μου όρμησε, αλλά εγώ δεν ήμουν πια μικρός. Του χίμηξα κι εγώ μέσα στο σπιτάκι, βούτηξα στο έδαφος με τα χέρια, μετέτρεψα τα χέρια μου σε πόδια και σηκώθηκα όρθιος ανάποδα, έστριψα όλο το σώμα μου σαν τροχός, με τα πόδια μου στον αέρα, γύρισα προς το μέρος του, τον έπιασα σφιχτά από τον λαιμό με τα πόδια μου και τον έριξα κάτω με ορμή. Το κεφάλι του έσκασε με τόση δύναμη στο έδαφος, που η μητέρα μου άκουσε απ' έξω το ράγισμα. Ήρθε μέσα τρέχοντας κι έβαλε τις φωνές.

«Φύγε από κοντά του, μικρέ. Μας κατέστρεψες και τους δύο».

Την κοίταξα κι έφτυσα κάτω. Μετά έφυγα.

Το τέλος αυτής της ιστορίας έχει δύο εκδοχές. Στην πρώτη, τα πόδια μου τυλίχτηκαν γύρω από τον αυχένα του και του τον έσπασαν όταν τον έριξα κάτω. Πέθανε εκεί, στο πάτωμα. Η μητέρα μου μού έδωσε πέντε κάουρι και λίγο σόρ-

γο τυλιγμένο σε φύλλα φοίνικα και μ' έδωξε. Της είπα ότι θα έφευγα χωρίς να πάρω τίποτα δικό του, ούτε καν ρούχα.

Στη δεύτερη κατάληξη, δεν του σπάω τον αυχένα, αλλά πέφτει με το κεφάλι, που σκάει και αιμορραγεί. Όταν συνέρχεται, έχει χάσει τελείως τα μυαλά του. Η μητέρα μου μου δίνει πέντε κάουρι και λίγο σόργο τυλιγμένο σε φύλλα μπανάνας και μου λέει: «Φύγε απ' αυτό το μέρος, οι θείοι σου είναι χειρότεροι από δαύτον».

Το όνομά μου ανήκε στον πατέρα μου, οπότε το άφησα πίσω μου, στην πόρτα του. Φορούσε ωραίους, επίσημους μανδύες, μεταξωτούς, από μέρη που δεν είχε δει ποτέ του, σανδάλια από ανθρώπους που του χρωστούσαν χρήματα, οτιδήποτε για να ξεχάσει ότι προερχόταν από μια φυλή της κοιλάδας του ποταμού. Όταν έφυγα από το σπίτι του πατέρα μου, δεν ήθελα να πάρω μαζί μου τίποτα που να μου τον θυμίζει. Οι παλιές μου συνήθειες ξύπνησαν μέσα μου και, πριν προλάβω να φύγω, ήθελα να βγάλω όλα τα ρούχα από πάνω μου. Ήθελα να μυρίζω σαν άντρας, βαρβατίλα και ιδρωτίλα, όχι σαν γυναίκα της πόλης ή σαν ευνούχος. Οι άνθρωποι με κοίταζαν με την περιφρόνηση που επεφύλασσαν στους κατοίκους του βάλτου. Θα έμπαινα στην πόλη ή στην κρεβατοκάμαρα καμαρωτός σαν άγριο θηρίο. Το λιοντάρι δεν έχει ανάγκη από επίσημο ένδυμα, ούτε και η κόμπρα. Θα πήγαινα στο Κου, απ' όπου καταγόταν ο πατέρας μου, παρόλο που δεν ήξερα τον δρόμο.

Με λένε Ιχνηλάτη. Κάποτε είχα όνομα, αλλά το έχω ξεχάσει προ πολλού.

Η τρίτη ιστορία.

Μια βασίλισσα από ένα βασίλειο στη Δύση είπε ότι θα με πλήρωνε αδρά για να της βρω τον Βασιλιά της. Οι αυλικοί της πίστευαν ότι ήταν τρελή, γιατί ο Βασιλιάς είχε πεθάνει — είχε πνιγεί πριν από πέντε χρόνια —, αλλά εγώ δεν είχα πρόβλημα να βρω ακόμα και νεκρούς. Πήρα την προκαταβολή που μου έδωσε και έφυγα για κει όπου ζουν αυτοί που έχουν πεθάνει από πνιγμό.

Περπατούσα συνέχεια μέχρι που συνάντησα μια γριά μ' ένα ψηλό μπαστούνι να κάθεται στις όχθες ενός ποταμιού. Τα μαλλιά της είχαν ασπρίσει στα πλαϊνά και η κορυφή του κεφαλιού της ήταν φαλακρή. Το πρόσωπό της είχε αυλακιές σαν τα μονοπάτια του δάσους και τα κίτρινα δόντια της φανέρωναν ότι η ανάσα της βρομούσε. Ο μύθος λέει ότι ξυπνάει κάθε πρωί όμορφη και νέα, ανθίζει ολόκληρη γύρω στο μεσημέρι, το σούρουπο γερνάει και γίνεται χούφταλο και τα μεσάνυχτα πεθαίνει, για να ξαναγεννηθεί την επόμενη ώρα. Η καμπούρα της ήταν πιο ψηλά από το κεφάλι της, αλλά τα μάτια της σπίζιζαν, άρα το μυαλό της ήταν κοφτερό. Τα ψάρια κολυμπούσαν μέχρι την άκρη του μπαστουνιού της, αλλά δεν πήγαιναν ποτέ πιο πέρα.

«Γιατί έχεις έρθει σ' αυτό το μέρος;» με ρώτησε.

«Γιατί από δω πάει για το Μονόνο», της απάντησα.

«Γιατί έχεις έρθει σ' αυτό το μέρος; Εσύ, ένας ζωντανός άνθρωπος;»

«Γιατί η ζωή είναι αγάπη, κι εμένα δεν μου έχει απομείνει πια καθόλου αγάπη. Η αγάπη στέρειψε μέσα μου και κύλησε σ' ένα ποτάμι σαν κι αυτό».

«Δεν έχεις χάσει αγάπη, αλλά αίμα. Θα σ' αφήσω να περάσεις. Εγώ όμως, αν πλαγιασώ με άντρα, θα ζήσω χωρίς να πεθάνω για εβδομήντα φεγγάρια».

Έτσι, λοιπόν, γάμησα το χούφταλο. Ξάπλωσε ανάσκελα στην όχθη με τα πόδια μες στο ποτάμι. Ήταν πετσί και κόκαλο, αλλά με είχε καυλώσει και ένιωθα ακμαίος. Ανάμεσα στα πόδια μου ένιωσα να κολυμπούν κάτι πλάσματα που μου φάνηκαν σαν ψάρια. Το χέρι της με άγγιξε στο στέρνο και οι ρίγες από λευκό πηλό στο κορμί μου γίνανε κύματα γύρω από την καρδιά μου. Της τον έχωνα, εκνευρισμένος από τη σιωπή της. Μέσα στο σκοτάδι αισθανόμουν ότι γινόταν πιο νέα, παρόλο που εκείνη γερνούσε. Στο εσωτερικό μου φούντωσε μια φλόγα και απλώθηκε στα ακροδάχτυλά μου και στο μώριό μου μέσα της. Γύρω από το νερό μαζεύτηκε αέρας, γύρω από τον αέρα μαζεύτηκε νερό, κι εγώ ξεφώνισα, τραβήχτηκα και την πιτσίλισα στην κοιλιά, στα μπράτσα και στα στήθη. Μ' έπιασε σύγκρυο και ανατρίχιασα πέντε φορές. Παρέμενε ακόμα χούφταλο, αλλά δεν θύμωσα. Σκούπισε τις σταγόνες μου από το στήθος της και τις πέταξε στο ποτάμι. Αμέσως τα ψάρια άρχισαν να αναπηδούν στην επιφάνεια. Εκείνη τη νύχτα το σκοτάδι είχε καταπιεί το φεγγάρι, αλλά τα ψάρια είχαν μια λάμψη μέσα τους. Τα ψάρια είχαν το κεφάλι, τα χέρια και τα στήθη γυναίκας.

«Ακολουθήσέ τα», μου είπε.

Τα ακολουθούσα όλη μέρα κι όλη νύχτα και μετά πάλι όλη τη μέρα. Μερικές φορές το ποτάμι ήταν τόσο ρηχό, που μου 'φτανε ως τον αστράγαλο. Άλλες φορές τόσο βαθύ, που μου 'φτανε μέχρι τον λαιμό. Το νερό ξέπλυνε όλο τον άσπρο πηλό από το σώμα μου, αφήνοντας μόνο το πρόσωπό μου. Τα ψάρια-γυναίκες, τα γυναικόψαρα, με πηγαιναν όλο και πιο κάτω στο ποτάμι, ώσπου, ύστερα από πολλές μέρες, φτάσαμε σ' ένα μέρος που δεν μπορώ να περιγράψω. Ή το ποτάμι σχημάτιζε ένα τείχος που ήταν αδιαπέραστο, παρόλο που μπορούσα να χώσω το χέρι μου μέσα του, ή το ποτάμι έπαιρνε απότομη κατηφορική κλίση, αλλά εγώ περπατούσα χωρίς να πέφτω, τα πόδια μου ακουμπούσαν στο έδαφος και κρατούσα την ισορροπία μου.

Μερικές φορές ο μόνος τρόπος για να προχωρήσεις είναι να πας μπροστά. Έτσι, λοιπόν, συνέχισα τον δρόμο μου. Δεν φοβήθηκα.

Δεν ξέρω να σου πω αν σταμάτησα ν' αναπνέω ή αν ανέπνεα κάτω από το

νερό. Συνέχισα, όμως, να περπατώ. Τα ποταμίσια ψάρια με περικύκλωναν, λες και ήθελαν να μάθουν τι δουλειά είχα εκεί. Εγώ συνέχισα να περπατώ, οι τρίχες μου κυμάτιζαν στο νερό, στράγγιζαν κάτω από τις μασχάλες μου. Τότε συνάντησα κάτι που δεν έχω ξαναδεί ποτέ και πουθενά, σε κανένα βασίλειο: ένα πέτρινο κάστρο με δύο, τρία, τέσσερα, πέντε, έξι πατώματα, σε ένα άδειο χλοερό λιβάδι. Σε κάθε γωνία του κάστρου υπήρχε κι ένας πύργος με τρούλο, επίσης από πέτρα. Σε κάθε πάτωμα υπήρχαν ανοίγματα για παράθυρα στην πέτρα και κάτω από τα παράθυρα υπήρχαν δάπεδα με χρυσά κάγκελα, που λέγονται βεράντες. Κι από το κτίσμα ξεκινούσε ένας διάδρομος που το ένωνε με ένα άλλο κτίσμα κι από εκεί ένας άλλος διάδρομος που το ένωνε με ένα άλλο, έτσι ώστε τα τέσσερα ενωμένα κάστρα σχημάτιζαν τετράγωνο.

Όλα τα υπόλοιπα κάστρα ήταν μικρότερα από το πρώτο, και το τελευταίο ήταν ερειπωμένο. Για πότε εξαφανίστηκε το νερό, αφήνοντας πίσω του μόνο πέτρα, χορτάρι και ουρανό, ούτε κι εγώ δεν ξέρω. Όσο έβλεπε το μάτι μου, υπήρχαν δέντρα σε ευθεία γραμμή, τετράγωνοι κήποι και στρογγυλά παρτέρια με λουλούδια. Ούτε οι θεοί δεν είχαν τέτοιους κήπους. Ήταν απομεσήμερο και το βασίλειο ήταν άδειο. Το απόγευμα ήρθε γρήγορα και το αεράκι άλλαζε κατεύθυνση όλη την ώρα. Ο άνεμος μ' έσπρωχνε λες κι ήταν κάποιος χοντρός που βιάζεται. Το ηλιοβασίλεμα άρχισα να διακρίνω φευγαλέα άντρες, γυναίκες και θηρία, που εμφανίζονταν μέσα στις σκιές, εξαφανίζονταν πίσω από τις τελευταίες ακτίνες του ήλιου και εμφανίζονταν ξανά. Κάθισα στα σκαλιά του μεγαλύτερου κάστρου και τους παρακολουθούσα καθώς ο ήλιος πάσχιζε να γλιτώσει από το σκοτάδι. Άντρες περπατούσαν πλάι σε γυναίκες, μαζί με παιδιά που έμοιαζαν με άντρες και γυναίκες που έμοιαζαν με παιδιά. Οι άντρες ήταν μπλε, οι γυναίκες ήταν πράσινες και τα παιδιά κίτρινα, με κόκκινα μάτια και βράγχια στον λαιμό. Υπήρχαν και κάτι πλάσματα με μαλλί από χορτάρι, άλογα με έξι πόδια, αγέλες ρινόκερων με πόδια ζέβρας, πλάτη γαιϊδάρου και κέρατο στο μέτωπο, που έτρεχαν μαζί με άλλα παιδιά.

Ένα κίτρινο παιδί με πλησίασε και μου είπε:

«Πώς έφτασες εδώ;»

«Ήρθα από το ποτάμι».

«Και σε άφησε η Ιτάκι;»

«Δεν ξέρω καμιά Ιτάκι. Συνάντησα μόνο μια γριά που μύριζε μούχλα».

Το κίτρινο παιδί έγινε κόκκινο και τα μάτια του έγιναν άσπρα. Οι γονείς του ήρθαν και το πήραν. Σηκώθηκα όρθιος, ανέβηκα τα σκαλιά και προχώρησα έξι μέτρα μέσα στο κάστρο, όπου είδα κι άλλους άντρες, γυναίκες, παιδιά και θηρία

να γελούν, να μιλούν, να συζητούν και να κουτσομπολεύουν. Στο τέρμα του διαδρόμου υπήρχαν χάλκινα αγάλματα πολεμιστών κι ένας τοίχος με πολεμικές παραστάσεις. Μια παράσταση ήταν από τη μάχη των μεσογείων, όπου σκοτώθηκαν τέσσερις χιλιάδες άντρες, μια άλλη από τη μάχη του μισότυφλου Πρίγκιπα, ο οποίος οδήγησε ολόκληρο το στράτευμά του σε έναν γκρεμό νομίζοντας ότι επρόκειτο για λόφο. Στο κάτω μέρος του τοίχου υπήρχε ένας χάλκινος θρόνος, που έκανε τον άντρα που καθόταν σ' αυτόν να φαντάζει μικρός σαν μωρό.

«Αυτά δεν είναι τα μάτια ενός θεοφοβούμενου ανθρώπου», είπε εκείνος. Κατάλαβα ότι ήταν ο Βασιλιάς. Ποιος άλλος να 'ταν;

«Ήρθα για να σε πάω πίσω με τους ζωντανούς», του είπα.

«Το όνομά σου είναι ξακουστό ακόμα και στους τόπους των νεκρών, Ιχνηλάτη. Όμως έχασες άδικα τον χρόνο σου, διακινδύνευες άσκοπα τη ζωή σου. Δεν βλέπω τον λόγο να επιστρέψω, ούτε εγώ, αλλά ούτε κι εσύ».

«Εγώ δεν χρειάζομαι λόγο για τίποτα. Εγώ βρίσκω αυτά που χάνουν οι άνθρωποι, και η Βασίλισσά σου σ' έχασε».

Ο Βασιλιάς έβαλε τα γέλια.

«Βρισκόμαστε στο Μονόνο, εσύ είσαι ο μόνος ζωντανός, κι όμως είσαι ο πιο νεκρός απ' όλους σ' αυτή την αυλή», μου είπε.

Μακάρι να καταλάβαινε ο κόσμος ότι δεν έχω χρόνο για τέτοιου είδους συζητήσεις, ανακριτή. Δεν πολεμώ για τίποτα και δεν πρόκειται να τσακωθώ για τίποτα, οπότε μη σπαταλάς τον χρόνο μου προσπαθώντας να ξεκινήσεις καβγά. Αν μου σηκώσεις γροθιά, θα σου τσακίσω το χέρι. Κι αν μου βγάλεις γλώσσα, θα σου την κόψω.

Ο Βασιλιάς δεν είχε καθόλου φρουρούς στην αίθουσα του θρόνου, έτσι τον πλησίασα, παρακολουθώντας το πλήθος που με παρακολουθούσε. Δεν έδειχνε ούτε ταραγμένος ούτε φοβισμένος, μόνο είχε ένα ανέκφραστο πρόσωπο που έλεγε, «Ας γίνει ό,τι είναι να γίνει». Τέσσερα σκαλιά οδηγούσαν στην εξέδρα όπου βρισκόταν ο θρόνος του. Στα πόδια του υπήρχαν δυο λιοντάρια, αλλά δεν μπορούσα ακόμα να καταλάβω αν ήταν αληθινά, πέτρινα ή πνεύματα. Το πρόσωπό του ήταν στρογγυλό, με προγούλι που εξέίχε κάτω από το σαγόι του· είχε μεγάλα μαύρα μάτια, πλακουτσωτή μύτη με δύο κρίκους και στενό στόμα, σαν να είχε ανατολίτικο αίμα. Φορούσε ένα χρυσό στέμμα πάνω από ένα λευκό μαντίλι που σκέπαζε τα μαλλιά του, έναν λευκό χιτώνα με ασημένια πουλιά και μια πορφυρή ποδιά με χρυσή ραφή πάνω από τον χιτώνα. Θα μπορούσα να τον σηκώσω με το ένα δάχτυλο.

Ανέβηκα μέχρι τον θρόνο του. Τα λιοντάρια ούτε που σάλεψαν. Ακούμπη-

σα το ορειχάλκινο μπράτσο του θρόνου, που είχε σκαλισμένη μια ανοιγμένη πατούσα λιονταριού, αλλά άκουσα μια βροντή από ψηλά, βαριά κι αργόσυρτη, που αντήχησε απειλητικά και άφησε πίσω της μια μυρωδιά σήψης στην ατμόσφαιρα. Κοίταξα ψηλά, στο ταβάνι, αλλά τίποτα. Κοιτούσα ακόμα ψηλά όταν ο Βασιλιάς μου κάρφωσε ένα στιλέτο στην παλάμη μου το 'μπηξε με τόση δύναμη, που διαπέρασε και το μπράτσο της καρέκλας και φράκαρε εκεί.

Ούρλιαξα. Εκείνος γέλασε και κάθισε πιο αναπαυτικά στον θρόνο του.

«Μπορεί να νομίζεις ότι ο κάτω κόσμος κρατάει τις υποσχέσεις του, ότι, δηλαδή, είναι ένας τόπος όπου δεν υπάρχει ούτε πόνος ούτε δυστυχία, αλλά η υπόσχεση αυτή ισχύει μόνο για τους νεκρούς», είπε.

Κανείς άλλος δεν γέλασε μαζί του, αλλά όλοι τον παρακολουθούσαν.

Με κοιτούσε καχύποπτα και έξιχνε το πιγούνι του, ενώ εγώ έπιασα το στιλέτο και το τράβηξα, ξεφωνίζοντας από τον πόνο. Ο Βασιλιάς αναπήδησε όταν τον άρπαξα, αλλά εγώ θέλησα απλώς να σκίσω ένα κομμάτι από τον χιτώνα του. Γελούσε ενώ μπαντάριζα το χέρι μου. Του έριξα μια γροθιά στη μούρη· μόνο τότε βγήκε ένα μουρμουρητό από το πλήθος. Άκουσα νεκρικά βήματα να έρχονται προς το μέρος μου και γύρισα από την άλλη. Το πλήθος σταμάτησε. Όχι, κάτι τους συγκρατούσε. Όλα τα πρόσωπα ήταν ανέκφραστα· ούτε οργή ούτε φόβος. Και τότε, το πλήθος αναπήδησε προς τα πίσω σαν ένας άνθρωπος και όλοι κοίταξαν πίσω μου τον Βασιλιά, που στεκόταν όρθιος κρατώντας τη ματωμένη πατούσα του λιονταριού. Ο Βασιλιάς πέταξε ψηλά ως το ταβάνι την πατούσα, και το πλήθος έβγαλε ένα επιφώνημα έκπληξης. Η πατούσα δεν έπεσε ξανά κάτω. Κάποιοι στο βάθος το 'βαλαν στα πόδια. Κάποιοι άλλοι φώναζαν, μερικοί ούρλιαζαν. Οι άντρες ποδοπατούσαν τις γυναίκες και οι γυναίκες ποδοπατούσαν τα παιδιά. Ο Βασιλιάς συνέχιζε να γελάει. Τότε ακούστηκε ένας κρότος, ένα σκίσιμο, ένα σπάσιμο, λες και οι θεοί του ουρανού ξερίζωναν τη σκεπή.

«Οι Ομολούζου», είπε κάποιος.

Οι Ομολούζου. Αυτοί που περπατούν στις στέγες, δαίμονες της νύχτας από μια εποχή πολύ παλιότερη απ' αυτήν.

«Τώρα που γεύτηκαν το αίμα σου, Ιχνηλάτη, οι Ομολούζου δεν θα πάψουν ποτέ να σε ακολουθούν».

Άρπαξα το χέρι του και του το τρύπησα. Κλαιφούριζε σαν κοριτσάκι από το ποτάμι, ενώ το ταβάνι άρχισε ν' αλλάζει όψη. Ακουγόταν σαν να ράγιζε, να έσπαζε και να σφύριζε, αλλά παρέμενε ακίνητο. Έβαλα το χέρι του πάνω στο δικό μου και μάξιφα όλο το αίμα του όσο εκείνος με χαστούκιζε και με γρονθο-

κοπούσε σαν παιδάκι, προσπαθώντας να ξεφύγει. Η πρώτη μορφή ξεπήδησε από το ταβάνι όταν πέταξα ψηλά το αίμα του Βασιλιά.

«Τώρα οι μοίρες μας ενώθηκαν», του είπα.

Το χαμόγελό του έσβησε, άνοιξε διάπλατα το στόμα του και του πετάχτηκαν τα μάτια έξω. Κατέβηκα τις σκάλες σέρνοντάς τον πίσω μου, ενώ το ταβάνι μπουμπούνιζε και ράγιζε. Άντρες με μαύρο σώμα, μαύρο πρόσωπο και μαύρες κόγχες εκεί όπου θα έπρεπε να είχαν μάτια βγήκαν από το ταβάνι σαν να σκαρφάλωναν μέσα από τρύπες. Κι όταν εμφανίστηκαν ολόκληροι, στάθηκαν στο ταβάνι, έτσι όπως εμείς πατάμε στο έδαφος. Οι Ομολούζου εκτόξευαν κάτι φωτεινές λεπίδες, κοφτερές σαν σπαθιά, που έβγαζαν καπνούς σαν αναμμένα κάρβουνα. Ο Βασιλιάς το 'βαλε στα πόδια ουρλιάζοντας, παρατώντας το σπαθί του.

Μου όρμησαν. Εγώ έτρεξα και τους άκουγα να αναπηδούν με τα πόδια στο ταβάνι. Πηδούσαν, αλλά δεν έπεφταν κάτω· προσγειώνονταν πάλι στο ταβάνι, λες κι ήμουν εγώ ανάποδα. Έτρεξα για να βγω στην εξωτερική αυλή, αλλά δύο απ' αυτούς με προσπέρασαν. Πήδηξαν κάτω και μου επιτέθηκαν με τα σπαθιά τους. Απόκρουσα τα χτυπήματα και των δύο με το ακόντιό μου, αλλά έπεσα κάτω από την αντίσταση. Ο ένας χίμηξε πάνω μου επιδέξια με το σπαθί του. Έκανα προς τα αριστερά, απόφυγα τη λεπίδα του και του έμπηξα το ακόντιό μου στο στέρνο του. Το ακόντιο χώθηκε αργά μέσα του, σαν να διαπερνούσε πίσσα. Εκείνος τινάχτηκε μακριά με έναν πήδο, παίρνοντας μαζί του το ακόντιο. Άρπαξα το σπαθί του Βασιλιά. Άλλοι δύο μ' έπιασαν από πίσω, με γράπωσαν από τους αστραγάλους και με τράβηξαν ως το ταβάνι, που στροβιλιζόταν κατάμαυρο σαν τη θάλασσα τη νύχτα. Έχωσα το σπαθί μου μέσα στη μαυρίλα, τους έκοψα τα άκρα και προσγειώθηκα στο πάτωμα σαν γάτα. Ένας άλλος προσπάθησε να με πιάσει απ' το χέρι, αλλά εγώ τον άρπαξα και τον γκρέμισα στο έδαφος, όπου εξαφανίστηκε, έγινε καπνός. Ένας μου χίμηξε από το πλάι· τον απόφυγα, αλλά η λεπίδα του μου γρατσούνισε το αφτί και μ' έτσουξε. Γύρισα και του όρμησα με το σπαθί μου. Σπίθες πετάχτηκαν μέσα στο σκοτάδι. Υποχώρησε. Οι κινήσεις των χεριών και των ποδιών μου ήταν αριστοτεχνικές, σαν εκείνες των Νγκόλο. Κουλουριάστηκα στο πάτωμα κι έκανα τούμπες, ώσπου βρήκα το ακόντιό μου κοντά στις εξωτερικές αίθουσες. Είδα πολλούς αναμμένους δαυλούς. Έτρεξα κοντά στον πρώτο και βούτηξα την αιχμή του ακοντίου στο λάδι και τη φλόγα. Δύο Ομολούζου ήταν ακριβώς από πάνω μου. Τους άκουσα να ετοιμάζουν τα σπαθιά τους για να με κόψουν στα δύο. Όμως εγώ πήδηξα στον αέρα και τους τρύπησα και τους δύο με το φλεγόμενο ακόντιο. Τυλίχτηκαν στις φλόγες και ύστερα λαμπάδιασε όλο το ταβάνι. Οι Ομολούζου σκόρπισαν.

Διέσχισα τρέχοντας την εξωτερική αίθουσα και τον διάδρομο και βγήκα από την πόρτα. Έξω, το φεγγάρι αχνόφεγγε, σαν φως μέσα από θολό γυαλί. Ο μικρός, χοντρός Βασιλιάς δεν έτρεξε καν.

«Οι Ομολούζου εμφανίζονται μόνο όπου υπάρχει σκεπή. Δεν μπορούν να περπατήσουν στον ουρανό», είπε.

«Η γυναίκα σου θα τη λατρεύει αυτή την ιστορία».

«Τι ξέρεις εσύ από λατρεία ενός ανθρώπου για κάποιον άλλο;»

«Πάμε».

Τον τραβολογούσα πίσω μου, αλλά υπήρχε κι ένας άλλος κλειστός διάδρομος, με καμιά πενηνταριά βήματα μήκος. Μετά από πέντε βήματα, το ταβάνι άρχισε να γκρεμίζεται. Μετά από δέκα, τους είδα να τρέχουν πάνω στο ταβάνι με την ίδια ταχύτητα που τρέχαμε κι εμείς στο έδαφος. Ο μικρός, χοντρός Βασιλιάς άρχισε να μένει πίσω. Μετά από δεκαπέντε βήματα έσκυψα για ν' αποφύγω μια σπαθιά που είχε στόχο το κεφάλι μου και που τελικά βρήκε το στέμμα του Βασιλιά και του το έριξε. Μετά τα δεκαπέντε βήματα έχασα το μέτρημα. Περίπου στη μέση του διαδρόμου άρπαξα έναν δαυλό και τον πέταξα προς το ταβάνι. Ένας από τους Ομολούζου τυλίχτηκε στις φλόγες και άρχισε να πέφτει, αλλά έγινε καπνός πριν προλάβει να ακουμπήσει στο έδαφος. Βγήκαμε πάλι έξω. Στο βάθος ήταν μια πύλη με μια πέτρινη αψίδα, η οποία παραήταν στενή για να προλάβουν να εμφανιστούν οι Ομολούζου. Όμως, καθώς περνούσαμε από κάτω, δύο απ' αυτούς ξεπήδησαν από το ταβάνι και ο ένας μου έριξε μια σπαθιά στην πλάτη. Στο διάστημα μέχρι να τρέξουμε ως το ποτάμι και να περάσουμε μέσα από το τείχος του νερού, οι πληγές μου εξαφανίστηκαν — ξέχασα ακόμα και πού είχα τραυματιστεί. Έψαξα το σώμα μου, αλλά δεν βρήκα πουθενά σημάδια.

Σημείωσε το εξής: Το ταξίδι της επιστροφής προς το βασίλειό του ήταν πολύ μακρύτερο από το ταξίδι που έκανα για να πάω στους τόπους των νεκρών. Πέρασαν μέρες πριν συναντήσουμε την Ιτάκι στις όχθες του ποταμού. Τώρα όμως δεν ήταν γριά αλλά κοριτσάκι. Τσαλαβουτούσε στο νερό και με κοίταξε με το πονηρό ύφος γυναίκας με τετραπλάσια ηλικία. Όταν η Βασίλισσα είδε τον Βασιλιά της, τσακώθηκαν και τον έβρισε και τον χτύπησε τόσο άσχημα, που ήμουν βέβαιος ότι μετά από λίγες μέρες εκείνος θα πνιγόταν ξανά.

Ξέρω τι σκέφτηκες μόλις τώρα. Όλοι οι θρύλοι είναι αληθινοί.

Από πάνω μας έχουμε στέγη.